Tofacitinib (Xeljanz ®)

Wat is tofacitinib?

Tofacitinib behoort tot de groep van de JAK-inhibitoren die een rol spelen bij het menselijke immuniteitssysteem. JAK staat voor Janus Kinase, dit is een verzamelnaam van 4 enzymen die signalen doorgeven in onze cellen: JAK1, JAK2, JAK3 en TYK2. Tofacitinib blokkeert deze specifieke enzymen zodat de ontsteking in het lichaam verminderd wordt.

Opstart

Voor de behandeling start, controleren we of je geen actieve of chronische infecties doormaakt (zoals hepatitis, CMV, EBV ...). We controleren jou ook op (in)actieve tuberculose. Voor deze controle kijken we naar je **persoonlijke voorgeschiedenis** en bespreken we eventueel vroeger contact met tuberculose. Daarnaast nemen we een **röntgenfoto (RX) van de longen** en plannen we een **tuberculinehuidtest** (prikje onder de huid) of **een bloedafname** (IGRA-test).

Voorafgaand aan de behandeling moet er voor patiënten met colitits ulcerosa een linkszijdig darmonderzoek (= **sigmoïdoscopie)** gebeuren. Er wordt met een camera gekeken naar het laatste stukje van de darm (rectum en endeldarm). Dit gebeurt zonder verdoving. Dit onderzoek is nodig voor de terugbetaling van tofacitinib.

Toedieningsvorm en dosering

De opstartdosis voor colitis ulcerosa is 2 x 10 mg per dag. Die dosis houd je gedurende 8 weken verder aan.

Na 8 weken volgt een eerste evaluatiemoment waarbij we een nieuw linkszijdig darmonderzoek inplannen. Als je goed reageert op de behandeling kan je in samenspraak met je arts de behandeling afbouwen naar een onderhoudsdosis: Xeljanz 5 mg, 2 keer per dag. Als je onvoldoende effect hebt van Xeljanz 10 mg, 2 keer per dag, dan kunnen we deze opstartdosis nog 8 weken langer aanhouden.

azdelta
Uw ziekenhuis.

Deze brochure is laatst aangepast op 15/12/2025 0520 5755-NL

- Neem het éénmaal daags in met een glas **water**.
- De medicatie moet je dagelijks op een **vast tijdstip** innemen.
- Neem dit geneesmiddel **NIET** samen met voedsel of dranken die **pompelmoes** bevatten.
- De tablet mag je **NIET** splitsen, pletten of breken. Je mag er ook **NIET** op kauwen voor je het doorslikt.

Ben je vergeten een tablet in te nemen, neem die dan in zodra je eraan denkt. Als je dit pas de volgende dag merkt, sla dan de gemiste dosis over en neem de volgende dag slechts één dosis op het gebruikelijke tijdstip.

In tegenstelling tot de meeste andere medicatie bij chronische darmziekten (IBD) betreft het hier dus een pilletje en geen eiwit dat onder de vorm van een infuus of spuitje moet worden toegediend. Het voordeel is dat het om een **kortwerkend product** gaat en dat bij eventuele bijwerkingen de medicatie snel uit het lichaam verdwijnt na het stoppen.

Te verwachten effect

Enkele dagen na de start van de behandeling begint het middel al te werken. Week na week zou er verbetering van de symptomen merkbaar moeten zijn. Het kan tot 8 weken (en in zeldzame gevallen tot 16 weken) duren voor het volledige effect wordt bereikt.

Interacties met andere medicatie

Tofacitinib mag **NIET** worden gecombineerd met antischimmelmedicatie en bepaalde antibiotica (bv. erythromycine en clarithromycine).
Mag ook **NIET** gecombineerd worden met andere immuunonderdrukkende behandelingen (azathioprine, cyclosporine en tacrolimus).

Mogelijke bijwerkingen

Omdat tofacitinib op de afweer werkt heb je een licht verhoogde kans op een infectie zoals verkoudheid, keelpijn of hoest (ontsteking van de bovenste luchtpijp), longontsteking, gordelroos 'zona', koortslip, griep ... Die infecties zijn behandelbaar en van voorbijgaande aard. In

zeldzame gevallen moet de behandeling tijdelijk onderbroken worden. Als je koorts krijgt, neem dan steeds contact op met je (huis)arts of IBD-verpleegkundige.

Zona of gordelroos (herpes zoster) is een ontsteking van de huid en zenuwen.

Op deze afbeelding zie je de typerende huiduitslag van gordelroos: brandvormige huiduitslag met blaasjes.

Sommige patiënten hebben een verhoogde kans op infecties en bijwerkingen, bijvoorbeeld als je:

- 65 jaar of ouder bent
- diabetes hebt
- een chronische longziekte hebt
- corticosteroïden neemt

JAK-inhibitoren kunnen de kans op trombose of hartproblemen zoals een hartaanval vergroten. Vertel je arts als je hartproblemen, een hoge bloeddruk of een hoog cholesterolgehalte hebt, als je rookt of in het verleden gerookt hebt.

JAK-inhibitoren verhogen de kans op kanker van de witte bloedcellen, longkanker, niet-melanome huidkanker en andere types kanker. Vertel je arts als je ooit een vorm van kanker gehad hebt. Hoewel die bijwerkingen kunnen voorkomen is het risico hierop heel klein.

Verder zijn er nog andere bijwerkingen van dit geneesmiddel beschreven. Die staan opgesomd in de bijsluiter. Als je last krijgt van bijwerkingen, neem dan contact op met je arts.

Zwangerschap en borstvoeding

Er zijn onvoldoende gegevens om deze medicatie aan te raden bij een patiënten met een zwangerschapswens. Als vrouw moet je **effectieve anticonceptie** gebruiken om te voorkomen dat je zwanger wordt.
Ben je zwanger, denk je zwanger te zijn, wil je zwanger worden of geef je borstvoeding? Neem dan contact op met je arts voor je dit geneesmiddel verder gebruikt.

Enkele bijzonderheden

- Voorafgaand aan de start van de behandeling raden we aan om vaccinaties tegen hepatitis A en B, tetanus en pneumokokken in orde te brengen.
- Daarnaast is het aangewezen om jaarlijks een covid- en griepvaccin te laten plaatsen.
- Tijdens de behandeling met tofacitinib mogen geen levende vaccins gegeven worden (bijvoorbeeld gele koorts of bof-mazelen-rubella).
- Shingrix is een vaccin die het risico op de zona doet verminderen. Het is een veilig (niet levend) vaccin. Er zijn twee vaccinaties nodig om je te beschermen. Eén vaccin kost €170 en is niet terugbetaald.
- Als je rookt, adviseren we jou een rookstopbegeleiding.
- Het kan zijn dat je resterende delen van het omhulsel van de pil nog ziet in je stoelgang. Je hoeft je hier geen zorgen over te maken.

Tijdsschema

	DATUM	PLANNING
Voor start		Gesprek met de IBD-verpleegkundige Screening voor tuberculose • Anamnese • Röntgenfoto van de thorax • Tuberculinetest/ bloedafname Colitis Ulcerosa: linkercoloscopie
START		Opstart Xeljanz 10mg, 2xd
Na 4 weken		Controleraadpleging bij de arts Bloedafname ter voorbereiding van de raadpleging
Na 8 weken		Colitis Ulcerosa: linker coloscopie Bloedafname Bij goed effect: verminderen naar Xeljanz 5mg, 2xd Terugbetaling bijlage B in orde brengen
Verdere opvolging om 4 maand		Controle raadpleging bij de arts Ter voorbereiding van de raadpleging: • Bloedafname • Stoelgangtest op calprotectine (kan via post)
1 keer per jaar		Terugbetalingsattest vernieuwen

Als je nog verder vragen hebt over het gebruik van Tofacitinib of andere medicatie die gebruikt wordt bij de ziekte van Crohn of bij colitis ulcerosa, kan je ons gerust contacteren.

Contact

Tijdens het hele traject word je bijgestaan door de IBD-verpleegkundige. Bij vragen kan je steeds contact opnemen.

IBD-verpleegkundige

t 051 23 78 59
e ibdverpleegkundige@azdelta.be